

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa L. T.

przeciwko C. w K.

o odszkodowanie za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę,
odszkodowanie za dyskryminację, zwrot kosztów, zapłatę, zobowiązanie i
ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 27 listopada 2024 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 19 marca 2024 r., sygn. akt VIII Pa
108/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 2.145 zł (dwa
tysiące sto czterdzieści pięć) z odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c.
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi wyrokiem z dnia 18 września 2023 r., w sprawie z powództwa L. T. przeciwko C. w K. o odszkodowanie za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę, odszkodowanie za dyskryminację, zwrot kosztów, zapłatę, zobowiązanie i ustalenie – oddalił powództwo.

Wyrokiem z dnia 19 marca 2024 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił apelację powódki. W skardze kasacyjnej powódka wskazała wyłącznie na naruszenie przepisów prawa procesowego (art. 385 k.p.c., art. 386 § 1 k.p.c., art. 386 § 1 k.p.c. w związku z 378 § 1 k.p.c. i art. 379 pkt 5 k.p.c.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powódka twierdziła, że jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Uzasadniała to tym, że Sąd pierwszej instancji, a za nim Sąd odwoławczy błędnie odczytały, że jej zamiarem było odwołanie się od wypowiedzenia umowy o pracę. Dodała uzasadniając przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, że „z poczynionymi ustaleniami Sądu I i II instancji nie sposób się zgodzić, ponieważ wynikają one z niepełnego ustalenia istoty niniejszej sprawy, a tym samym jej nierozpoznania. Błąd Sądu Okręgowego stanowi namacalny i rażący przejaw naruszenia art. 385 w zw. z art. 386 § 1 k.p.c. Jednocześnie należy zauważyć, iż błąd ten jest oczywisty, widoczny na pierwszy rzut oka, a przy tym tak daleko idący, że wypaczył wynik postępowania, a wydany wyrok nie spełnia podstawowego kryterium sprawiedliwości. Nierozpoznanie w sposób prawidłowy i precyzyjny istoty sprawy w ocenie skarżącej powoduje, że skarga jest oczywiście zasadna”.

W ocenie powódki, „oczywista zasadność niniejszej skargi kasacyjnej przejawia się również w nieuwzględnieniu przez Sąd II instancji nieważności postępowania przed Sądem I instancji, wynikającej z nierozpoznania przez ten Sąd wniosku Powódki o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, skutkujące pozbawieniem Powódki możliwości obrony swych praw w sprawie o tak dużym poziomie skomplikowania. Ww. wniosek został zawarty w pozwie wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych z uwagi na to, iż Powódka nie jest w stanie ponieść tych kosztów bez uszczerbku, ponieważ nie posiada żadnych nieruchomości, ani ruchomości, a tylko niewielkie oszczędności umów zlecenia z ostatnich tygodni jako zabezpieczenie życiowe i zdrowotne, gdyby ponownie musiała szukać zatrudnienia w ramach umowy o pracę w najbliższym czasie oraz podejmuje pracę zarobkową, której wynagrodzenie netto pokrywa praktycznie w całości wyłącznie koszty jej utrzymania i życia w W.. Do pozwu Powódka dołączyła oświadczenie o stanie majątkowym. Sąd Rejonowy oddalił wniosek Powódki o zwolnienie od kosztów, jak i późniejsze zażalenie na to postanowienie. Natomiast

nie odniósł się w żaden sposób do złożonego wniosku o ustanowienie pełnomocnika procesowego z urzędu. Sąd Rejonowy pominął rozpoznanie ww. wniosku, natomiast Sąd Okręgowy nie podjął czynności zmierzających do stwierdzenia, czy w związku z powyższą okolicznością, zachodzi stan nieważności postępowania. Niewzięcie pod uwagę z urzędu nieważności postępowania przed Sądem I instancji jest rażącym uchybieniem ze strony Sądu Okręgowego”.

Na koniec wyводу, powódka stwierdziła, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego powołanie się w skardze kasacyjnej na nieważność postępowania nie stanowi skutecznej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., o ile odnosi się do postępowania przed sądem pierwszej instancji. Natomiast Sąd Najwyższy może uwzględnić nieważność postępowania pierwszo-instancyjnego w sposób pośredni na skutek zarzutu kasacyjnego naruszenia art. 386 § 2 k.p.c. Wobec tego nieuwzględnienie przez Sąd drugiej instancji nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, może być oparte na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 20.12.2023 r., ICSK 594/23, LEX nr 3649825)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania.

Staje się to zrozumiałe, jeśli weźmie się pod uwagę, że powódka nie wskazała na przepisy prawa materialnego, którym miał uchybić Sąd odwoławczy. Stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący więc musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca

2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 2014 r. w sprawie I PK 316/13 (LEX nr 1511811), wyraził trafny pogląd, że w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga przepis art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I PK 208/13, LEX nr 1646059). Innymi słowy, możliwość uznania przez Sąd Najwyższy orzeczenia Sądu drugiej instancji za merytorycznie błędne uzależnione jest od oceny materialnoprawnych zarzutów, a skoro ich nie powołano w skardze kasacyjnej, to nie sposób przyjąć, że nawet jeśli w rzeczywistości do naruszenia wskazanych przepisów doszło, to mogło to mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia z 8 listopada 2023 r., I USKP 15/23, LEX nr 3622599; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 stycznia 2014 r., I PK 208/13, LEX nr 1646059; z dnia 16 października 2012 r., I PK 125/12, LEX nr 1675322).

Inaczej rzecz ujmując, skarżący przy pomocy zarzutów naruszenia przepisów postępowania powinien zmierzać do wykazania, że wadliwość procedowania przez Sąd drugiej instancji była na tyle istotna, że doprowadziła do błędnego zastosowania przepisu (przepisów) prawa materialnego będącego właściwą podstawą rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu. Wynik sprawy to jej rozstrzygnięcie, które jest oparte na przepisach prawa materialnego zastosowanych w ramach subsumcji ustalonego w sprawie stanu faktycznego pod właściwy przepis. Zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie mogą być celem samym w sobie, lecz muszą służyć wykazaniu błędnego zastosowania przepisu (przepisów) prawa materialnego, który stanowi rzeczywistą podstawę prawną rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 czerwca 2021 r.,

III USK 163/21, LEX nr 3302371; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620; oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436; z dnia 25 czerwca 2014 r., IV CSK 679/13, LEX nr 1511203; z dnia 9 lipca 2014 r., I PK 316/13, LEX nr 1511811; z dnia 4 marca 2021 r., II USKP 27/21, LEX nr 3178194).

W rezultacie, niepodniesienie w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego uniemożliwia uznanie, że skarga kasacyjna jest „oczywiście uzasadniona” w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Dla porządku trzeba także wskazać, że w sprawie nie zachodzi również przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Zarzucana przez powódkę nieważność postępowania dotyczyła postępowania przed sądem pierwszej, a nie drugiej instancji. Przywołany przepis pozwala na przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania tylko wówczas, gdy ta kwalifikowana wada dotknęła postępowanie odwoławcze – a tak w niniejszej sprawie nie było.

Kierując się wskazanymi racjami, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[SOP]

[a.ł.]